

VÁROS A SZIGETEKEN

ÁLLATKERT A SKANZENBEN

LUDAK A PARKBAN

OLÍVZÖLD ÉNEKES

TERMÉSZETTUDOMÁNYRÓL FIATALOKNAK 1989. V. ÉVFOLYAM

6

JÚNIUS

ÁRA: 20,- Ft

Változott a postacímünk!

Figyelem! A Süni Szerkesztőségének postacíme megváltozott! Ezentúl leveleidet Budapest, Angol u. 22. 1149 címre küldd!

Új könyvek

A tavaszi—nyári könyv-újdonságok közül többet is a könyvespolcra ajánlunk. Csányi Vilmos: *Hogyan vadásznak az állatok?* című könyve a laikusok számára is lebilincselő olvasmány. Heltay István: *A róka ökológiája és vadászata* című könyvéből csaknem mindent megtudhatunk a hazánkban is nagy számban élő vörös rókaról. A David Attenborough filmsorozata alapján íródott *Élő bolygó* című kötet pedig minden természetszerető ember polcára ajánlható.

Bonobók Lipcsében

A lipcsei állatkert mindig is híres volt remek majomgyűjteményéről. Most három, igazi szenzációnak számító törpecsimpánz érkezett a város zoolójába. E faj Közép-Afrikában honos, természet jóval kisebb a közismert csimpánznál. A szocialista országok állatkertjei közül a lipcsei az egyetlen, amely gondozza a fajt.

Daruház Budapesten

Több millió forintos beruházással épült új állatbemutató fogadja látogatóit a Fővárosi Állat- és Növénykertben. Az eredetileg struccháznak készült épületben hétféle darumadár látható. A legújabb szerzemények a Távols-Keleten honos nagy testű antigone, más néven sarus darvak.

Tamarinok Szegeden

Egy pár, állatkertben ritkán látható vörös hasú tamarin érkezett a szegedi állatkertbe. Ez a karmosmajmok közé tartozó állatka Dél-Amerikában él. Jelenleg Magyarországon csupán Szegeden gondoznak tamarinokat.

Érzékeny macskák

Vigyázat! A túlzásba vitt napozás a macskákra is veszélyes, mert bőrelégetést okozhat. Különösen a fehér, a krémszínű és a vörös macskák érzékenyek. Míg az embernél a bőrgyulladás kellemetlen és fájdalmas ugyan, de általában múlékony, a cicáknál az erős napfény tartós betegséget, fekélyeket idézhet elő, főleg a fülükön, amit a szőrzet alig véd. Kezeltetni kell e tüneteket.

Delfinikrek

Izgalmas eseményre készülnek a svédországi Kolmarden állatkertjében: delfinikrek születését várják. Az állatok gondozója észrevette,

hogy az egyik nőstény delfin szokatlanul viselkedik. Az orvosok ultrahangos vizsgálattal megállapították, hogy hamarosan kicsinyek látnak napvilágot, mégpedig ikrek. Igazi különlegesség a delfinikrek születése, eddig fogságban csak egyszer fordult elő, 1974-ben Texasban. Akkor sajnos mind a mama, mind az újszülöttek elpusztultak. Most több szakemberből álló csoport várja az ikrek világra jöttét.

Ismét újabb félmajomfaj!

Lapunkban nemrégiben írtunk az arany bambuszlemur felfedezéséről. Azóta újabb félmajomfaj „került elő”, amelynek még csak tudományos neve van: Propithecus zattersalli. E félmajom a nagyobb testű lemurok, az úgynevezett szifakák közé tartozik. A szifakáknak ezidáig csupán két fajtát ismerte a tudomány.

Hírek vidéki állatkertjeinkből

Győr: Húsvét vasárnapján egy csimpánzbébi született a Május 1. Kultúrpark állatkertjében. A kis emberszabásút Gipsy névre keresztelték el. Szép szaporulat volt lámából és pónicsikóból is. Pécs: Áprilisban meg-

született az első zebracsi-kó az állatkertben.

Szeged: Korszerű, új szállást kapott az állatkert papagájgyűjteménye. A tágas külső és belső röpdékben amazon és jákó papagájok élnek.

Gorillák Budapesten

Két hatalmas síkvidéki gorilla érkezett a budapesti állatkert korszerű, tágas Emberszabású-majom Házába.

A gorilla a legnagyobb majomfaj, ennek ellenére nem agresszív. Tápláléka növényekből, gyümölcsökből, hajtásokból és levelekből áll. Húst nem fogyaszt, nem vadászik mint a csimpánzok. A síkvidéki gorillák Nyugat-Afrikában élnek.

A budapesti állatkert 123 éves történetében először fordult elő, hogy gorilla érkezett.

Város a szigeteken

Fjordok és hegyek, üde zöld erdők, kristálytisza vízű tavak, számtalan kis szirt és sziget, forgalmas tengeri kikötők: mindez Európa északi csücske, Skandinávia. Földrajzilag Európa legnagyobb félszigete, amely széles szárazföldi híddal kapcsolódik a kontinens törzséhez. Területe 720 000 km². Felszíne változatos, nyugati oldalát (Norvégia területét) magas hegyláncok alkotják a tengerre néző meredek lejtőkkel, míg a félsziget keleti vidékén (Svédország területén) a hegyek fokozatosan alacsonyabbá válnak.

A Skandináv-félsziget a jégkorszakban az európai jégta­karó központja volt. A több ezer méter vastag jégpáncél hatalmas súlyával az alatta fekvő kőzetet lecsiszolva csúsztatja a hegyláncokon át a tengerbe. Útja során kicsipkázta, kimélyítet-

te a korábbi völgyeket, ahova a jégta­karó leolvadása után a tengervíz hatolt be. Így alakultak ki erre az északi félszigetre oly jellemző fjordok. Svédország belsejében a mélyedéseket tavak töltik ki, s ezeket sebes vízű folyók kötik össze, néhol romantikus vízesésekkel, zuhatagokkal tarkítva.

Skandinávia éghajlata felszínéhez hasonlóan változatos. A félsziget nyugati partjának soha ki nem hűlő melegítője a Golf-áram. Ezért itt kiegyensúlyozott, óceáni éghajlat uralkodik, míg egyébként a szárazföld belsejére a hosszú, hideg tél és a rövid, hűvös, csapadékos nyár jellemző. A Skandináv-félsziget legnagyobb és egyben legnépesebb országa Svédország. Déli területe, a Skane-félsziget, síkság. Termékeny, kopár föld-

jén gabonát termesztenek. Egyébként az országot a hegyek, tavak, erdők jellemzik. Külön kis világ a lappok földje, Svédország sarkkörön túl elterülő vidéke. Itt sűrű erdők borítják a tájat. Az itt élő lappok nomád módon élnek, a rénszarvascsordák nyomában vándorolnak.

A fővárosban, Stockholmban rengeteg a sziget, a vízi út és a híd. Ugyan egy modern ipari ország forgalmas fővárosa, közel egymillió lakossal, mégis utcáin sétálva sok kertes házzal, fával, parkkal, játszótérrel találkozunk. Ritkaság a magas toronyház, az új lakótelepeket is a környezethez illően, a mi házainknál alacsonyab-

bakra építik. Szívesen használják fel a természeti kincsüket, a fát. A házak alsó szintjét kőből alakítják ki, amire az emeleket már fából húzzák fel. A fagerendák rései közé állatszőrből készítenek szigetelést. A fát vastartalmú vörös agyagból előállított konzerváló és impregnáló festékkel kezelik, ettől olyan jellegzetesen vörösbarna színűek a svéd házak.

Jó dolguk van a svéd gyerekeknek! Az alsó tagozatos kisdíákok csak játékos foglalkozások keretében tanulnak. Sok órát kint a természetben tartanak meg. Szeret is mindenki iskolába járni, hiszen hatodikig nincs felettetés, számonkérés.

Állatkert a Skanzenben

A világon először skanzent 1891-ben Svédországban, a főváros egyik szigetének vadregényes parkjában építettek. Azóta az egész világon így hívják az olyan jellegű kiállításokat, amelyek egy-egy ország hagyományait és kultúráját természetes környezetben mutatják be. Például felépítik egy régi város részletét vagy egy falu legjellemzőbb épületeit, mindezeket korhűen, pontosan az eredetinek megfelelően. Legtöbbször ez úgy történik, hogy a műemléket (régi malom, templom, tanyaház) eredeti helyén lebontják és „átköltöztetik” a skanzenbe, ahol újra felépítik.

Hogyan laktak a földművesek régen, milyen volt egy halászfalu élete, és vajon hogyan dolgozott egykor a pék vagy a takács? Mindezt meg tudhatják a látogatók, ha bepillantanak a tanyaházakba, a gazdasági épületekbe vagy a régi mesterek műhelyeibe.

A skanzenben semmi sem néptelen. A tanyaházak előtt libák gágognak, kacsák totyognak, kis medencékben tókésrécek úszkálnak. Sirályok csapnak le halakért a vízre, akad itt bőven táplálék a számukra. A baromfiudvarban veréb ugrál a tyúkok között. Némelyik madár annyira szelíd és az emberekhez szokott, hogy a látogatók kezéből csipeget.

Szelídek és barátságosak az északi tájra oly jellemző rénszarvasok is. Csak tavasztól őszig lakóhelyük a skanzen, a telet igazi otthonukban, Észak-Svédországban töltik.

Mivel a skanzen egyúttal Stockholm egyetlen állatkertje is, egy elkülönített részen elefántokat, majmokat és egyéb délvidéki állatokat mutatnak be, az akváriumban és a terráriumban pedig trópusi halakban és hüllőkben gyönyörködhetnek a svéd gyerekek.

A trópusok északon

A svédországi nagyvárost, Göteborgot a parkok városának is nevezik. A házak között sok a zöldterület, nem hiába a svédek kedvelik a természetet. A város szívében, a pályaudvar szomszédságában külön kis trópusi világot teremtettek a honatyák, a göteborgi botanikus kertet.

Ebben az évben Svédországban is korábban köszöntött be a tavasz. Ugyancsak április elején járunk, a kertben már lila, sárga, fehér és kék krokuszok, vagyis sáfrányok pompáznak, bontogatja szirmait a fürtös gyöngyike. A gyermekláncfű (pongyola pitypang) bimbói nemsokára kipattannak, és a százsorszepek is hamarosan virágba borulnak. Az örökzöld kis téli zöld meténg (vinca minor) csoportjai jól mutatnak a kert színes virágai között. Nálunk, Magyarországon ezek a növények már márciusban kinyíltak, itt északon még az áprilisi virágzás is korainak számít.

Kint a szabadban szokatlan hideg van, jeges északi szél fúj. Annál kellemesebb a klíma a botanikus kert hatalmas pálmaházában, ahol különböző hőmérsékletű övezetek jellegzetes növényvilágát mutatják be a látogatóknak.

A mediterrán vidékre jellemző fügefá nálunk a szabadban is megél. Itt a citrom- és narancsfák szomszédságába ültették, virágzó leanderek közé. Színpompás virágukkal a rhododendronok hívják fel magukra a figyelmet, de különösen szépek a piros, rózsaszín és fehér virágú azáleák is. A kutyatejfélekhez tartozó mikulásvirág néhány óriási példányát a fikuszok közé telepítették.

Északon igazi ritkaság a virágzó orchidea. A legszebbek közülük talán az egész apró, lilás virágúak. A legyező- és kókuszpálmák levelei között egzotikus madarak repkednek, fokozván az igazi trópusi hangulatot.

Kis külön világ a kaktuszok és pozsgások terme. Itt nincs olyan fülledt, párás hőség, hiszen az ide tartozó növények legtöbbször szárazságtűrő. Lenyűgöző a sokféle forma, az oszlopostól a zömök gömb alakúig.

A látogató boldogan kószál a termekben. Érthetően nehezen hagyja ott ezt a meleg, színpompás trópusi világot.

VIDÁMPARK

BUDAPESTI

VIDÁMPARK

VIDÁMPARK

**kellemes
szórakozást kínál
minden nap
10-20 óráig
a
BUDAPESTI**

VIDÁMPARK

CYPRAEA MAPPA

A kaurik talán a legnépszerűbb csigák a gyűjtők körében. Rendkívüli szín- és formagazdagság jellemzi őket, méreteik egy—két milliméterestől a 10—15 centiméteres nagyságig változnak. A képen látható úgynevezett „térképkauri” mintázata valóban térképszerű, mérete hét—nyolc centiméter. Az Indiai- és a Csendes-óceán trópusi vizeiben honos.

MUREX NIGRITUS

Az úgynevezett tüskécsigákból vonták ki a rómaiak, görögök és föníciaiak a bíborfestéket, azt az értékes festőanyagot, amellyel ruháikat, kelméiket színezték. A tüskécsigának ez a faja a Csendes-óceánban, elsősorban a közép-amerikai partok mentén honos. Nevét mészvázának fekete tüskéiről kapta.

MUREX TROSCHELI

A tüskécsigák korallok és sziklák között élnek, többnyire a sekély vizekben. Ragadozók, más puhatestűeket támadnak és esznek meg. A képen látható faj Észak-Ausztráliától a Fülöp-szigeteken keresztül egészen Japánig honos, hossza körülbelül 14 centiméter. A csigaházat erős, viszonylag hosszú tüskék borítják.

CYPRAECASSIS RUF A

Az egyik legszínpompásabb faj, 10—18 centiméter nagyságú. Az Indiai- és a Csendes-óceán melegebb vizeiben él. A csigaházat barnászöröses dudorok borítják, narancsvöröses csíkok szabdadják.

TONNA ALLIUM

A hordócsigák mészváza vékony, emiatt könnyen törik. Többségük a trópusi tengerek lakója, a korallzátonyok közelében a homokban élnek. Ragadozók. Méreteik igen változatosak, két centimétertől akár húsz centiméterig minden méretben előfordulnak.

CONUS TEXTILE

A rendkívül fajgazdag kúpcsigák egyik markáns képviselője. A trópusi tengerekben élő mészháza színpompás, a mérsékelt éghajlati övben élőké kevésbé szín- és formagazdag. Ez a kúpcsiga maximum 8—10 centiméterre nő meg, mintázata jellegzetes, fehér és barnás, apró háromszögekkel díszített. A csiga szervezete egy mérgező anyagot választ ki, amely még az emberre is veszélyes. Ezért a gyűjtők szabad kézzel sohasem fogják meg a még élő állatot.

HALIOTIS DISCUS

A fülcsigák családjába olyan fajok tartoznak, amelyeket a hozzá nem értők leginkább kagylóknak vélnek. Aki jobban megfigyeli őket, láthatja a csigákra jellemző tulajdonságokat: az egyrészes mészházat (a kagylók mindig páros teknővel rendelkeznek), a csavarodottság nyomait stb. A fülcsiga sziklákra tapadva él, izmos lábával rendkívül erősen tapad, az élő állatot leszedni nagyon nehéz.

HARPA MAJOR

Mintegy 12 faj tartozik a „hárfacsigák” családjába. Széles szájadékukat nem fedi semmi, nincs operculumuk. Korallszirtek közepében élnek, ragadozók. Többségük az Indiai- és Csendes-óceán lakója. Ez a faj Kelet-Afrikától a Hawaii-szigetekig terjedt el, akár 10 centiméterre is megnőhet.

MITRA MITRA

Hosszúcsigák családjának keskeny a nyílása, mészháza méretéhez képest tömör. Húsevő, eltakarítja az útjába kerülő döglött állatok maradványait is. A korallszirteket övező homokban él, szereti a sekély vizeket. Színe narancssárga, fehér mintákkal. A kifejlett példány 10—14 centiméter.

ARCHITECTONICA MAXIMA

A trópusi és szubtrópusi tengerekben mintegy 40 faj tartozik ebbe a családba. Felülnézetben kör alakúak, a mészházon világosabb és sötétebb barnás sávok húzódnak. Mérete körülbelül hat centiméter, családjának ez a legnagyobbra megnövő faja.

APORRHAI PESPELECANI

Ebbe a családba hat „pelikánláb” csiga tartozik, melyek kivétel nélkül az Atlanti-óceánban és Földközi-tengerben élnek. Mérete nem haladja meg az 50 millimétert, tehát az apróbb csigák közé sorolhatók. Színe világos, esetleg barnás nyomokkal.

CHITON TUBERCULATUS

A bogárcsigák a puhatestűek egyik különálló osztályát alkotják. Mintegy 600 fajuk ismert. Szeretik a sekély tengereket, szívós vázuk a kövekhez tapad. A képen látható faj hazája a Karib-tenger, a nyugat-indiai-szigetek vidéke.

ELTER KÁROLY
A szerző felvételei

Ha velünk utaztok...

● az első MALÉV-utazásotok alkalmával átadjuk nektek a Fialal Légiutasok Kézikönyvét, amely a repült kilométerek nyilvántartására szolgál valamint érdekes információkat tartalmaz a MALÉV-ról

● év végén több mint 100 értékes ajándékot sorsolunk ki azoknak, akik az év folyamán legalább egyszer a MALÉV-val repültek

Nyerhettek:

- tengerparti üdülést
- hétvégi utazást a dániai LEGOLAND-be
- LEGO játékokat
- ... és még sok érdekes dolgot

● JUNIOR CLUB-tag lehetsz, ha már legalább 3000 kilométert repültél a MALÉV-val: viselheted a JUNIOR CLUB-jelvényt, tagsági igazolványt kapsz, és további érdekes információkat szerezhetsz a MALÉV-ról

● minden 10 000 km megtétele után elismerő oklevelet és külön ajándékot kapsz

MALEV Hungarian Airlines

VOLT PANDÁJUK IS!

A Stockholmtól mintegy 120 kilométerre fekvő Elskilstuna városába három évvel ezelőtt két rangos kínai vendég érkezett. A vendégek ruházata meglehetősen szolid volt, kimonót sem viseltek, fekete—fehér „csuhájuk” azonban igen jól mutatott. Nevük, Chuan-Chuan és Jin-Jin, pedig hamar fogalomná vált az országban. Cikkeztek róluk a lapok, még a televízió is kegyeibe fogadta őket. Igazi sztárrá váltak, pedig csak három hónapot vendégeskedtek Svédországban. Ez idő alatt azonban jó néhány kilogrammnyi bambuszt bekebeleztek... Ugyanis, aki még nem tudná, Chuan-Chuan és Jin-Jin egy aranyos pandapár volt!

Mi sem természetesebb, mint hogy magam is látni szerettem volna e két ismert személyiséget. Nagy szerencsémre „látogatásuk” épp egybeesett az én svédországi tartózkodásommal. S ha már elutaztam Elskilstunába, hát megnéztem a többi zoolakót is. Az állatkert területét tekintve megközelítőleg akkora, mint a budapesti, állatállománya azonban jóval szegényesebb. Igaz, a Parken Zoo Elskilstuna nem is csupán állatkert, hanem inkább afféle szórakoztatótelep. Hatalmas játszótéren rakoncátlankodhatnak a gyerekek, míg „Fantáziaföldön” időről időre megjelenik Superman is, s aki nem szégyelli még kérdéseket is tehet fel eme „szuperembernek”.

Engem azonban inkább az állatok érdekeltek. Csupán kevés faj között lehetett szemezgetni, ám ezek egy része igazi ritkaság!

Korszerű házban kapott helyet a szép hópárducgyűjtemény. Nagymacska mellett a kis pandát, vagy más néven vörös macskamedvét is tenyésztik. Állítólag mintkét fajnak jót tesz a viszonylag hűs klíma.

Az állatkertből természetesen nem hiányozhatnak a megszokott zebrák, tevék, papagájok sem, de vannak pingvinek és fókák is.

K. ZS.

GYEREKEK!

Szórakoztató játékok, játékos tanulókísérleti készletek széles választékával várunk benneteket boltjainkban:

Budapest, VIII., Rákóczi út 5.

Budapest, VI., Népköztársaság útja 12.

Debrecen, Csapó utca 72.

Pécs, Szalai A. utca 12.

Győr, Munkásör utca 77.

Zalaegerszeg, Stadion u.

Szeged, Csongrádi sugárút 104.

Miskolc, Korvin O. utca 11.

calderoni

JÁTÉKBAN, TANULÁSBAN VELED VAN!

A TANÉRT jogutódja:

CALDERONI MŰSZER-, TANESZKÖZGYÁRTÓ ÉS FORGALMAZÓ VÁLLALAT

Budapest, Szentkirályi utca 8. Telefon: 383—744

Ludak a parkban

Ritka az olyan nagyváros, amely szinte tökéletes harmóniát tud alkotni a természettel. A svédországi Malmö terjedelmes parkjaiban sétálva azonban úgy érezzük, mindezt sikerült e városnak megvalósítania.

A nagy kiterjedésű parkokat, ligeteket tavak tagolják. A tavakban s azok partjain szabadon, félszabadon élő ludakat és kacsákat láthatunk. Ezek zömét betelepítették, hiszen például a nagytestű kanadai lúd soha sem volt Európa lakója. E fajt egyébként igen könnyen összetévesztheti a laikus

szemlélő a jóval kisebb, „fehér arcú” apácalúddal.

Ezek mellett még számos egyéb lúdfaj is otthon érzi magát ebben a környezetben. A Magyarországon is fészkelő nyári lúd, melyet népiesen, színére utalva szőke libának is hívnak, szépen szaporodik itt. Az indiai ludakat szürke színükről és fekete fejcsíkjairól könnyű felismerni. Az egyszínűen fehér sarki ludakat leginkább fekete kézevező tollai alapján lehet megkülönböztetni a házi libától. A bütykös hattyúk mint mindenütt, itt is szinte királyai a tavaknak. Igaz, mivel agresszívnek a többi tó-lakó nem örül különösebben jelenlétüknek. Érdekes, hogy a parkban szabadon tanyázó lúdfajokat még szemléltető táblák is ismergetik.

A legnagyobb parkban, kissé hasonlóan a Margitsziget állatbemutatójához, afféle madárpark is működik, mégpedig nem is akármilyen faj-

összetétellel. Különféle kakadukat, kisebb-nagyobb papagájfajokat gondoznak itt, de vannak aprócska trópusi díszpintyek, galambok és fácánok is.

Érdekes, és sajnos számunkra felettébb szokatlan, hogy eme alig óvott madarakat nem akarja senki eltulajdonítani, noha könnyű dolga lenne a tolvajoknak. És a ludak sem kerülnek kondérba, pedig nem volna nehéz megfogni őket. Hiába, Svédországban komolyan veszik a természet védelmét.

Az állatbarátok számára természetesen egyéb látványos is akadnak a városban. Az egyik szórakoztatónegyedben például igen tekintélyes gyűjteménnyel rendelkező terrárium működik. E terrárium gyűjteménye sokkal gazdagabb, mint bármelyik állatkertünk ilyen jellegű bemutatója. A különféle „csúszmászók” mellett itt madárpókfajokat, skorpiókat és néhány madárfajt is gondoznak. A hüllők közül mindenképpen említést

érdemelnek a baziliskuszok, különféle páncélzatú teknősfajok, gekkók és kóbrák.

A terráriumtól meglehetősen nagy távolságra, a Városi Múzeum alagsorában találjuk az akváriumot, ahol édesvízi és tengeri halakat egyaránt bemutatnak, mégpedig nagyszerűen berendezett biotóp-medencékben.

Természetesen Malmöben is szeretnek a gyerekek különféle állatokat gondozni otthonukban. Egyebek mellett nagyszámú kutya és macska él a lakásokban. Szinte valamennyi négylábút „megjelölnék” és nyilvántartásba vesznek. E nyilvántartás alapján pedig minden kóbor kutya visszaadható gazdájának. Svédországban az állatvédelmi törvények valóban az állatok védelmét szolgálják!

KOVÁCS ZSOLT

A szerző felvételei

CSUDAJÓ! CSUDAJÓ!

COMPACK

FÖLDIMOGYORÓ!

Amatőrcsillagászat

Csillagászzal sokféleképpen lehet foglalkozni. Az ismerkedés könyvek, folyóiratok lapozgatásával, átolvasásával kezdődik. Az ismeretterjesztő előadások és a csillagász szakkörök munkája további lehetőségeket teremt az ismeretek bővítésére. Az igazi amatőrcsillagászat azonban mindenképpen a távcsöves megfigyelések jelentik.

Amatőrcsillagász az lesz, akit nem elégitenek ki a könyvekben, folyóiratokban látható képek és leírások, aki saját szemével, távcsövével szeretné megtekinteni az égi látványokat. A gyönyörű színekben pompázó kettőscsillagok a Világegyetem egészén uralkodó természeti törvényekről tudósítanak. A csillaghalmazok, csillagközi gázfelhők otthonunk, a Tejútrendszer titkairól lebbentik fel a fátylat, míg a távoli galaxisok látványa több millió évvel enged visszapillantani a múltba. A távcső látómezejében megcsillanó fénysugár több száz, ezer vagy millió évig utazott magányosan a kietlen űrben, elkerülve a haldokló csillagok és kozmikus porfelhők csapdait, hogy azután egy pillanat alatt megsemmisüljön a szemünkben. Ez a halvány fénysugár köt össze minket, parányi embereket a végtelen kozmosszal, érzékeltetve létünk kicsinységét, de gondolataink gazdagságát is. Így az amatőrcsillagászat nem annyira tudomány, mint inkább művészet. Amatőr az, akinek a számára egyszerűen esztétikai élvezet nézni és tanulmányozni az égi látványokat, úgy, ahogy egy ornitológus is kedvét leli egy ritka ma-

dárfaj felderítésében. Egy-egy fényes égitest látványának szépségét, részleteinek gazdagságát, vagy a halványak megtalálásának örömét, sikerét nem helyettesítheti semmiféle fénykép, leírás.

Általánosan érvényes minden amatőr jellegű tevékenységre vagy hobbi-ra, hogy művelői keresik a kapcsolatot a hasonló ér-

deklódésúkkal, klubokat, szakköröket alakítanak. Ezekben a közösségekben tapasztalatot cserélhetnek, megismerhetik egymás munkáját. Az amatőrcsillagászok ilyen igényeit elégíti ki az Albireo Amatőrcsillagász Klub (8900 Zalaegerszeg, Munkásor u. 8.). Havonta megjelenő megfigyelési tájékoztatója, az Albireo közli a tagok

megfigyeléseit, cikkeivel, útmutatókkal segíti munkájukat, ismerteti az újdonságokat, az újonnan feltűnt üstökösöket stb. A nyári észlelőtáborokban lehetőség van az ismerkedésre, a kiváló távcsövek használatára. Ha érdekel, írj a klub címére!

JUHÁSZ TIBOR
Sky and Telescope felvétel

Minden évszakban az Express -szel !

Ajánlataink belföldön:

Nyelvtanfolyam — francia nyelvi tábor

A francia nyelven tanuló fiataloknak gyakorlási lehetőséget nyújtunk a francia nyelvterületről érkező fiatalokkal együtt üldülve — Kiliántelepen.

Program: Napi 3 órás nyelvtanítás, egész napos társalgás francia nyelven. A táborozók egy nap Badacsonyba kirándulnak.

Elhelyezés: A felső üdülőtelepen faházakban, 2 ágyas szobákban (közös zuhanyzók)

Étkezés: 1 nap vacsorától 7. nap ebédig teljes penziós ellátás az üdülőtelep éttermében.

Részvételi díj: 7 nap/6 éjszaka
felnőtt: 3991,— Ft/fő
gyermek: 3656,— Ft/fő

Természetismereti szaktábor

A Velencei-tó és környékének élővilágával sok-sok érdekességet nyújt a 14—18 éves természetbúvároknak.

Program: (szakvezető irányításával)
Gyalogtúrák a Velencei-hegységben (Nadap, ingókövek)
A Velencei-tó vízi világa — félnapos vízitúrák
Látogatás a madárrezervátumba
Hajókirándulás a Szúnyog-szigetre
Ismeretterjesztő előadás

Elhelyezés: Velencén turistaszálláson 20 ágyas szobákban (közös zuhanyzók)

Étkezés: 1. nap vacsorától 7. nap ebédig teljes penziós ellátás.

Részvételi díj: 7 nap/ 6 éjszaka
2508,— Ft/fő

Időpontok: VI. 18—24. VII. 20—26.

BASIC tanfolyam Szegeden

Számítógépes tábor 10—14 éveseknek!
11 nap/10 éjszaka

Utazás: egyénileg

Program: minden nap délelőtt 3—4 órás oktatás.

Délután szabad programválasztás:
városnézés, hajókirándulás, gyalogtúra, strand, uszoda, kulturális programok: disco, videozás, mozilátogatás. (A választás fakultatív!)

Elhelyezés: a Károlyi Kollégium (Kossuth L. sgt.), 3 ágyas szobákban (közös zuhanyzók)

Étkezés: 1. nap vacsorától utolsó nap ebédig teljes penziós ellátás a kollégium étkezdéjében.

Részvételi díj: VII.1— 11.
3500, Ft/fő

**Jelentkezés
és részletes
felvilágosítás
minden Express
irodában!**

Ezt a programcskát Tóth M. Tamás, a turai Köztársaság úti Általános Iskola tanulója küldte be. A program C64-en fut és a 2. pontra kötött joystickkal játszható. A feladat a gilisztát úgy irányítani, hogy ne menjen se falnak, se csillagnak. Ha a játék véget ért, a tűzgomb lenyomásával indíthatod újra.

```

10 PRINT " ":CLR:X=1204
15 FORI=1TO15
20 PRINTTAB(15) "   " :NEXTI
25 Z=15
30 IFPEEK(X)<>32THEN85
35 POKE X,81:S=INT(RND(1)*3)-1:Z=Z+S:P=P+1
40 IFZ<0THENZ=0
45 IFZ>30THENZ=30
50 PRINTTAB(Z) "   "
55 C=PEEK(56320)
60 IFC=119THENX=X+1
65 IFC=123 THENX=X-1
70 E=RND(1)*40
75 POKE1984+E,42:GOTO30
85 PRINT" "
90 PRINT" PONTSZAM :";P
92 D=PEEK(56320)
94 IFD=111 THEN10
96 GOTO92

```

A 12 éves gyulai Adamcsik Dávid egy aranyos programot küldött, amely látványossá teszi kedvenc zenezámodat. Ha elindítottad a programot, tedd be a számítógép magnójába a kedvenc számodat tartalmazó kazettát és indítsd el! A képernyő először pöttyös, majd narancssárga, utána pedig a zenének megfelelően csíkos.

```

MONITOR
A 0123 SEI
    LDA$ 01
    ADC# $38
    STA$FF11
    STA$FF15
    CLI
    JMP$0124
<RET>      (Azaz csak egy RETURN-t kell nyomni!)
G123

```


Próbaképpen egy számítástechnikai fejtörőt is közlünk. A legjobb program beküldőit jutalmazzuk. Az első feladatunk kicsit nehézre sikeredett, de reméljük, megbirkózol vele.

Készíts egy olyan programot, ami kiszámítja pontosan, hogy mennyi $2 \times 2 \times 2 \times \dots \times 2$ — összesen százszor szerepel a 2. Vigyázz, mert a legtöbb házi számítógép csak 65000-ig számol pontosan! A programot akár szakkörön is elkészítheted, csoportok is pályázhatnak. Bármilyen gépre elfogadjuk a megoldásokat, a lényeg az, hogy jól működjön a program. Tovább is fejlesztheted, hogy ne csak kettőre működjön és ne csak 100 tényezőt tudjon összeszorozni.

FISCHER PÉTER

Többen írták, hogy a Süni segítségével szeretnének olyan barátokra találni, akiknek hobbijuk a számítógép, és esetleg cserélnének programokat is. Most közreadjuk nevüket és címüket, ha van kedved, írd nekik!

Enterprise: Sántha József Budapest, Vadaskerti u. 8. 1021;

Lakatos Balázs Keszthely, Fodor Imre u. 14. 8360.

Commodore+4: Juha Pál Vásárosnamény, Árpád u. 3/a. 4800; Lencsés Tamás Nagykőrös, Béke u. 52. 2750; Deák Zoltán Kétpó, Béke u. 35. 5411.

Commodore 64: Zsámboky Balázs Nyírbátor, Édesanyák u. 28. 4300; Barna Zsolt Hódmezővásárhely, Hódtó u. 10. 6800; Krutek Tímea Siklós, Baross u. 63. 7800.

Csordás Antal 6. osztályos tanulótól (aki Komlón, a Kodály Zoltán ének-zenetagozatú Általános Iskolába jár) kaptuk ezt a programot, amivel a céllövést gyakorolhatod. A C16 és C+4 számítógépen működő program megjelenít egy céltáb-

lát. Egy kis pont megy föl-le. A space billentyűvel épp oda léhetsz, ahol a pont van. Minél jobban sikerül eltalálnod a cél közepét, annál több pontot kapsz. Tíz lövés után megtudod az eredményt. A program a space hatására indul.

```
3 SCNCLR:CLR:VOL 7:COLOR0,2
4 FOR X=1 TO 16
5 COLOR1,X,6:CHAR1,16,12,"LOVESZET":FOR AL=1 TO 100:NEXT
AL
6 SOUND3,1010,30:SOUND3,1015,30:SOUND3,1020,30:SOUND3,
1010,30
7 GET D$:IF D$=" " THEN 10
8 NEXT X
9 GOTO 4
10 SCNCLR:GRAPHIC 1:SCNCLR:COLOR1,8,6:COLOR0,6,5
20 BOX1,100,20,220,140:COLOR1,1:CIRCLE1,160,80,1
30 FOR X=1 TO 4
40 CIRCLE1,160,80,X*10
50 NEXT X:COLOR1,4,5:PAINT1,105,25
60 CE=120:COLOR1,15,3
70 GET A$
80 DRAW0,160,CE,161,CE,159,CE,160,CE-1
90 CE=CE-5
100 DRAW1,160,CE,161,CE,159,CE,160,CE-1:SOUND1,169,2
110 IF A$=" " THEN 220
120 IF CE=<45 THEN 140
130 GOTO 70
140 GET B$
150 DRAW0,160,CE,161,CE,159,CE,160,CE-1
160 CE=CE+5
170 DRAW1,160,CE,161,CE,159,CE,160,CE-1:SOUND1,262,2
180 IF B$=" " THEN 220
190 IF CE=>115 THEN 70
200 GOTO 140
220 SOUND3,1015,30:IF CE=40 OR CE=45 OR CE=115 OR CE=120
THEN 400
250 IF CE=50 OR CE=55 OR CE=105 OR CE=110 THEN 390
280 IF CE=60 OR CE=65 OR CE=95 OR CE=100 THEN 380
310 IF CE=70 OR CE=75 OR CE=85 OR CE=90 THEN 370
340 IF CE=80 THEN 360
350 GOTO 405
360 LO=LO+1
370 LO=LO+1
380 LO=LO+1
390 LO=LO+1
400 LO=LO+1
405 TA=TA+1:IF TA<10 THEN 70
410 SCNCLR:GRAPHIC 0:PRINT:PRINT:PRINT:PRINT
TA;"LOVESBOL:";LO;" PONTOD VAN"
420 FOR VA=1 TO 5000:NEXT VA:GOTO 3
```


Az árvalányhaj

A Karancs-Medves hegység környékén — igaz egyre ritkábban — megtalálhatjuk hazánk két szép növényét, a pusztai és a kunkorgó árvalányhaját.

A szépfű tollas termését a szél hordja szét. A termés felső része dugóhúzó módjára vékonyan csavarodik, azután kinyúlik és hosszú, tollas szárban végződik. Ha a termés a talajra esik, a hegyes vége fordul lefelé és a földbe kapaszkodik. A szőrök egy része már ekkor a talajba jut és rögzíti a termést. Amint a szél a szálat ide-oda lengeti, a termést lökészerűen mind jobban a talajba mélyíti.

Más berendezés is könnyíti a talajba fúródást. Száraz időben ugyanis a termésnek dugóhúzó módjára csavarodott része megmarad ebben a helyzetben, nedves időben azonban teljesen kiegyenesedik és megnyúlik. A kiegyenesedés és csavarodás közben a termés forog és egyre inkább a talajba ássa magát.

Valamikor az árvalányhaját csokorba szedték és a legények a kalapjukra tűzték. Ma már a növény védelem alatt áll, ne szedd le, csak az élőhelyén gyönyörködj benne!

DR. RUZSIK MIHÁLY
A szerző felvétele

Medúzák a sós tavakban

A csendes-óceáni Palau-szigeteken 30 nagyobb és 50 kisebb sós tó található. Vízüket a tengerből nyerik, víz alatti csatornákon, lagúnákon keresztül. Valamennyi tó miniatűr utánpótlása az óceánnak, de védett az áramlatoktól, az árapály hatásától és a viharoktól, szemben a nyílt tengerek növényét és állatot zavaró nyugtalanságával. A kutatók itt bármikor zavartalan körülmények között tanulmányozhatják az élővilágot. A kicsinyített tengerek mélyén a vízivővények színpompás kertje, valamint a halak és puhatestűek népes serege várja őket.

Különösen érdekesek a medúzakkal kapcsolatos megfigyelések. Az állatok reggelenként a tó egyik oldaláról a másikra vándorolnak, éppen a víz fölé hajló faágak árnyékának határáig. Hatalmas rajuk delután két óráig lebeg egy helyben, ekkor visszaúsznak a körülbelül 800 méterre lévő túlsópartra. Rejtély, hogy miért használnak a szigetcsoport egyes tavaiban más-más „iránytűt” a medúzák. A búvárok kísérletképpen az egyik tóból a másikba vittek át néhány állatot, olyanba, ahol a bennszülött medúzák délután nyugati irányba vonulnak. Az áttelepítettek az új környezetben is állhatatosan kelet felé úsztak, szemközt társaik áradatával!

LIPINSZKY KÁROLY
National Geographic felvétel

A pókmajmok

A pókmajmok magyar nevüket hosszúra nyúlt, már-már póklábszerű végtagjaikról kapták. Még tekintélyes farkuk is afféle ötödik végtagként működik, oly ügyesen tudnak kapaszkodni, fogni vele.

Hazánkban összesen öt pókmajom él, négy fekete pókmajom a budapesti állatkert lakója, míg egy geoffroy pókmajom a debreceni állatkertben látható.

(A képünkön látható példány Koppenhágában él.)

A geoffroy pókmajom összesen 10 alfaja Közép-Amerikában terjedt el. Színe legtöbbször világos tónusú, végtagjai, sapkája azonban mindig sötétebbek a test többi részénél. A már említett 10 alfaj többnyire színében különbözik egymástól. Némelyikük egészen világos, de akad köztük csokoládébarna is.

A pókmajmok az őserdők lakói, 10—70 fős csoportokban élnek. A fák koronaszintjén érzik igazán jól magukat. A földön gyakran felegyenesedve járnak. Nagy a mozgásigényük és úszni nem tudnak, ezért a legtöbb állatkertben vízesárokkal határolt szigeteken tartják őket.

—kovács—
A szerző felvétele

A béke szigete

Svédország és Finnország között hajózva úgy érezzük, mintha nem is a nyílt tengeren lennénk, hanem egy széles folyó mentén utaznánk. Jobbra is, balra is szigetek, szirtek százai között vezet az utunk. Ezt az érdekes szigetvilágot Óland-szigeteknek hívják. Több mint 6500 sziget és szirt tartozik ide. Hidak és gátak biztosítják az összeköttetést a kisebb-nagyobb szigetek között. A legfontosabb közlekedési eszköz természetesen a hajó és a csónak, ami szinte minden ittlakó számára nélkülözhetetlen.

Nemcsak földrajzilag különleges ez a világ. Az óslakók itt svédek, noha Óland finn terület. Sokan Béke-szigeteknek is nevezik, mert teljesen önálló, nincs hadserege, viszont van saját parlamentje. Függetlenségét tükrözi saját pénze, bélyege és zászlója.

A szigetvilágra a gyönyörű sötétzöld fenyőerdők jellemzők, és a sok almafa. A lakosság hajózással foglalkozik, vagy a halászatból él. A földiken hidegtűrő növényeket termesztenek, főként burgonyát, cukorrépát, uborkát, hagymát és káposztát.

Tavasztól őszig a mezők és a legelők üdezőldék, hiszen a nyár csapadékban gazdag és hűvös. Ez az időjárás a birka- és szarvasmarha-tenyésztés számára kedvező.

A pozsonyi állatkert

A pozsonyi gyerekeknek a kedvenc kirándulóhelye a várostól meglehetősen távol eső állatkert, amely hosszú ideig Csehszlovákia egyik legkisebb, legszegényesebb állatbemutatója volt. Csupán az utóbbi években kezdték el fejlesztését; azóta azonban több értékes és ritka fajjal is bővült a gyűjtemény.

Nemrégiben készült el az óriási zsiráfház, ahol — egyebek mellett — struccok, antilopok és fehér farkú gnúk is helyet kaptak. A hatalmas, árokkal határolt kifutóban láthatóan jól érzik magukat az állatok.

Az értékes papagájokból legalább negyven faj tanyázik a madárház röpdéiben, míg a két nagy tó valóságos eldorádója a vízimadaraknak, récéknek, ludaknak és természetesen a hattyúknak.

A pozsonyi állatkert egyik legnagyobb, mondhatni világraszóló szenzációja a kis testű, szürkés színű parma kenguru. Európában csupán itt és a Gerald Durell-féle Jersey-i állatkertben mutatják be.

Gazdag a nagymacska gyűjtemény is. A ceyloni leopárd az egyik legritkább párduc-alfaj. Foltozottsága és mérete alapján könnyen megkülönböztethető a többi párductól. A gepárd a szabad természetben olyannyira megritkult, hogy állatkerti értéke egyre nő. Pozsonyban több példány is látható.

Kovács Zsolt felvétele

Készíts madáritatót!

A nyári hőség velejáróját, a fokozott folyadékigényt te is tapasztalhatod. Persze neked könnyű, hiszen szomjád oltására a legkülönbözőbb italok között választhatsz. Nem így a madarak, pedig a kánikulában számukra is fontos a frissítő víz, amit fürdőzésre is felhasználhatnak. Segíthetsz nekik a madárvédelem könnyen elkészíthető eszközével, a madáritatóval. Ezt a mini medencét a kert nyugodt, árnyékos részére telepítsd! Ahol van kerti csap, ott ez alá egy kis betonmedencét alakíthatsz ki, ahol nincs, ott egy laposabb edénybe — lavórba, tepsibe — tölthetsz vizet. Ilyenkor persze a gyakori és folyamatos vízpótlásról is gondoskodni kell.

Az itatók rendszeres tisztításáról sem feledkezhetsz meg. Célszerű, ha a kialakításnál a fokozatos mélyülésre törekszel, mivel így minden madár megtalálja a számára megfelelő vízmélységet. A jól elhelyezett itatót hamarosan birtokba veszik a madarak. A napsütéses reggeli órákban a fekete rigók, cinegék, poszáták és társaik vidám, bohókás fürdőzést csapnak, melynek látványa sok kellemes percet szerezhet a megfigyelőnek.

ÁRIK ISTVÁN
Novák László felvétele

A VASA-HAJÓ

SZÖVEG ÉS RAJZ: TOPÁLOVITS PÁL

1628. AUGUSZTUS 10-ÉN
A STOCKHOLMI ÖBÖLBN
VIZRE BOCSÁTOTTÁK A
SVÉD KIRÁLYI FLOTTA
ÚJ VEZÉRHAJÓZÁT...

II. GUSZTÁV ADOLF KIRÁLY BÜSZKÉN NÉZTE A
FENSÉGES LÁTVÁNYT...

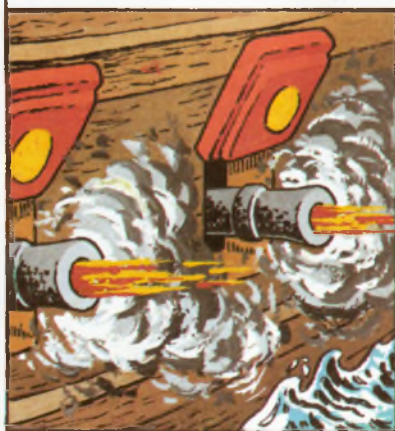
2

A VASA ERŐS FEGYVERZETŰ
HAJÓ, 64 ÁGYÚVAL.

A KESKENY ÉS KIS MERŰ-
LÉSŰ HAJÓTEST NAGY
SEBESSÉGET BIZTOSÍT!

A HADIHAJÓ DISZSORTÜZET ADOTT LÉ.

EKKOR HIRTELEN SZÉLROHAM TÁMADT, MELY-
 NEK HATÁSÁRA A KESKENY HAJÓ ANNYIRA
 MEGDÖLT, HOGY A NYITOTT ALSÓ, ÁGYU-
 ABLAKOKON BEZÚDULT A VÍZ, ÉS A
 POMPÁS FREGATT PERCEK ALATT ELSÜLYEDT.

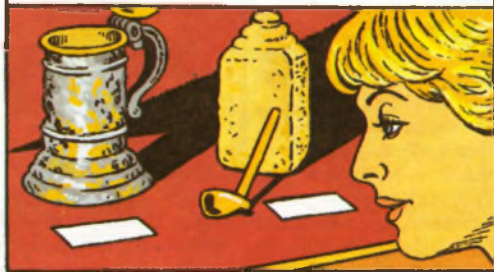
TÖBB SZÁZ ÉVVEL KÉSŐBB, 1964-BEN
 EMELTÉK KI...

... MAJD ÚSZÓ DOKKBAN VONTÁTK
 JELENLEGI HELYÉRE.

A VASA RESTAURÁLÁSA A VÉGÉHEZ
 KÖZELEG. A VILÁGON EZ AZ EGYETLEN
 HAJÓ, AMELY A XVII. SZÁZAD ELEJÉRŐL
 ILYEN ÉPSÉGBEN FENNMARADT. A
 HAJÓN TALÁLT MŰSZEREKET, FEGYVERE-
 KET, SZOBROKAT, A MATRÓZOK TÁRGYA-
 IT KIÁLLÍTÁS MUTATJA BE.

— **Tyúkot, kacsát, libát, gyöngytyúkot tartunk. — írta Piller Enikő Miskolcraól.** — Sajnos elpusztult két gyöngytyúkunk, valószínűleg egy görény a bűnös. Kérlek ird meg, hogy miként lehet a görény ellen védekezni!

— Érdekes módon a tyúkalakúak a ragadozóktól minden ellenállás nélkül hagyják magukat megfogni, míg a kacsák, de főként a ludak riasztják társaikat és komolyan védekeznek. Ezért a görények és a hasonló ragadozók zsákmányai általában a tyúkok.

A legegyszerűbb megoldás egy okos kutya lenne, aki megtanulná, hogy ne bántsa a madarakat, de elűzné a kártevőt. Ha ez nem lehetséges, görénybiztos éjjeli szállást kell építeni. Ez lehet egy erős és jól záródó fa- vagy téglaházacska, illetve egy kellőképpen bekerített terület. Egy 10 centi széles, és 20 centi mély árkot kell a bekerítendő térség köré ásni, kiönteni betonral, miután tyúkháló állítottak bele. Így egy körülbelül 80 centiméter magas, beton-alapú tyúkháló-kerítést kapunk. Esetleg farudakkal megtámaszthatjátok az egész építményt, de a tetejére feltétlenül tegyetek hálót. A két hálót nagyon gondosan össze kell erősíteni egy drót segítségével.

— **Hogyan tápláljam hörcsögömet, amikor kicsinyei vannak? — kérdezte Kovács Róbert gencsapáti olvasónk.**

— A vemhes és szoptató aranyhörcsögnek nagyobb a fehérje és folyadékigénye. Ilyenkor gyakrabban adj neki túró, sajtot (de ne a héját, mert attól enésztési zavarai lehetnek). Néha kaphat liszt-kukacot is. Nedvdús zöldséget, gyümölcsöt — almát, uborkát stb. — is sűrűbben kapjon. Jó, ha az étrendjét kiegészítéd vitaminkészítménnyel is.

— **Van egy Rhoicissus rhomboidea (Ellen Danica) nevű növényünk. Gyönyörű, kifejtett növény volt. A falra raktuk, úgy félméterre a fűtőcső-től, ám egy hét múlva lehullott egy csomó levele. Árvittuk a másik szobába, de nem változott — írt Szalai Veronika berhidai olvasónk.**

— Ez az igénytelen, mutatós szőlőféle viszonylag újkeletű növény hazánkban. Közepes víz- és fényigényű, de a rendszeres locsolást kedveli. Ha a növény hirtelen lehullatja a még zöld vagy alig sárga leveleit, azt valószínű a hirtelen környezetváltozás vagy egy rövid huzat váltja ki. A hőmérsékletváltozás fűtőcső mellett gyakran előfordul.

— **Nimfa papagájaim kora hajnalban rikácsolnak, ez nagyon zavarja a családomat. Másik gondom, hogy Pityunak székrekedése van. Mit tegyek — kérdezte Gáspár Vera Récsről.**

— A kora reggeli rikácsolás általában elkerülhető az állatok biológiai órájának átállításával. A kalitkát este addig világítsd meg, míg le nem fekszetek. A vacsoránál adj nekik valamilyen csemegét, nehogy elaludjanak. Lefekvés előtt takard le a kalitkát egy sötét anyaggal, vagy állítsd egy teljesen elsötétíthető szobába. Így talán majd csak veletek egy időben kelnek fel. A székrekedés megszüntetésére adj Pityunak a szokásosnál több gyümölcsöt, esetleg egy nagyon kevés hashajtótéat az ivóvizébe keverve.

— **Állandóan ugat a kutyám. Hogyan szoktassam le róla? — kérdezte Gróf Lilla Zalaegerszegről.**

— Bizonyos kutyafajták (pl. puli, tacskó, kopó és ezek keverékei) szívesen ugatnak minden látható ok nélkül. Ez valóban igen kellemetlen lehet, ha a kutyának vékony, csaholó hangja van. Amikor

az állat látszólag „csak úgy” ugat, menj oda hozzá szorítsd össze a pofáját és közben szigorú hangon mondd az általad kiválasztott jelszót (csönd, hallgass ...). Ha a kutya nálad sokkal nagyobb, kérj meg egy felnőttet rá. Ügyelj arra, hogy ne akkor szólj rá, amikor jó ha ugat, például ha idegen jön. Ha néhány próbálkozás után már csak a vezényszóra is elhallgat, dicsérd meg simogatással, esetleg egy jó falattal. Sok sikert!

— **Van egy pár egyiptomi ugróegerem, de sajnos keveset tudok róluk — írta Barbalics Rita nagykanizsai olvasónk.**

Az ugrógerek (Jaculus J. jaculus L.) főleg Egyiptomban élnek, de megtalálhatók más észak-afrikai országban is. Természetes környezetükben éjszakai állatok. Miközben hatalmas hátsó lábaikon ugrálnak, a hosszú bajuszszőrüket a talaj felé irányítják, így tájékozódnak a sötétben. Hosszú, bojtos farkuk a levegőben való kormányzást segíti. Táplálékuk hasonló a többi rágsárléhoz: magok, gyümölcsök, zöldségek. Hente adjal nekik néhány bogarat (vagy liszt-kukacot) ami fedezi fehérjeszükségletüket. Táplálékuk és a mindig friss, tiszta víz elhelyezésére nehez, nem szétrágható edényeket használj. Ajánlatos az eleségüket vitaminkészítményekkel kiegészíteni. Mivel ezek az állatok nagyok és mozgékonyak, a terráriumnak is megfelelően nagygnak kell lennie. Szívesen bújnak kerámia- vagy gipszodúba, amit a talajt borító hat-nyolc centiméter vastag homokrétegbe sülyeszthetsz. Minden állatnak külön odú kell! Díszíteni rakj be néhány nagyobb világos követ, lehántolt, elágazó ágakat és kisebb kövecskéket, hogy az odújuk bejáratát el tudják rejteni. Hogy szaporodjanak, tegyél be puha fészakanyagot is. Az ugrógerek ugyan társa-

ságkedvelők, de a vemhes és szoptató állatok szívesen elkülönülnek. A nőtények évente kétszer-háromszor fiálnak, viszonylag hosszú kihordási idő után két-három utódot szülnék. A kicsik eleinte vakok és csupaszok. Az egyiptomi ugróger általában hat évig él.

Levelezni szeretne:

Állatbarátokkal: **Némédi Zsuzsanna** Budapest, Deák F. u. 9. 1224; **Mezsey Nikolett** Mosonmagyaróvár, Lenin u. 242. 9200; **Horinka Enikő** Budapest, Gyáli u. 15/a. 1097; **Boldizsár Anett** és **Nagy Ildikó** Debrecen, Micsurin u., 64. 4031; **Szokodi Judit** Pécsvárad, Kodolányi J. u. 6. 7720. **Jónás Roland** Zagyvaszántó, Jókai u. 15. 3031; **Jakab Krisztina** Erbottyán, Arany J. u. 53. 2162. **Kutyabarátokkal:** **Gróf Lilla** Zalaegerszeg, Berzsényi D. u. 20. 8900; **Horváth Szilárd** Sármellék, Dózsa Gy. u. 270. 8391; **Fábián Andrea** Budapest, Szondy u. 32. 1067; **Bartos Mónika** Budapest, Juhász Gy. u. 8. 1039; **Hamvas Nikolett** Székesfehérvár, Sárkeresztúri u. 97. 8000 **Bor Mónika** Kaposvár-Kaposfüred, Füredi u. 163. 7451.

Papagájokról: **Huszár Melinda** és **Csaba Kaposvár**, Búzavirág u. 4. 7400.

Aranyhörcsög-tartókkal: **Acsádi Ágnes** Pécs, Enyezd u. 10. 7632.

Galambokról: **Tóth Zoltán** Dunaföldvár, Vörösmarty u. 29. 7020.

Akvaristákkal: **Körösi Tamás** Várpalota, Jókai u. 13. 8100.

Kisállattartókkal: **Pukori Edit** Hatvan, Hegyalja u. 146. 3000.

Macskabarátokkal: **Csom Erzsébet** és **Séra Erzsébet** Budapest, Katona J. u. 27. 1215.

Zehrapintyekről: **Petrik Szilvia** Hódmezővásárhely, Názsnay G. u. 13/b. 6800.

Díszhal- és kutyatartókkal: **Fodor Timea** Sátoraljaúj hely, Bercsényi u. 3/b. 3980.

Lovakról: **Mikó Réka** Dunabogdány, Kossuth L. u. 192. 2023.

A KAKUKK.

ÍRTA ÉS RAJZOLTA: **GALÉRIA**

Dóczi Károly 6. oszt.
kövési tanuló.

A SÁRGARIGÓ ÉLELEMSZERZŐ
ÚTRA INDULT.

ELFOGLALTA A KAKUKK A....

FÉSZKET, ÉS KISZÓRTA AZ
EGYIK TOJÁST.

HELYÉBE A SAJÁTJÁT TOJÁ-
TA.

VISSZAÉÖTT A RIGÓ, ÉS....

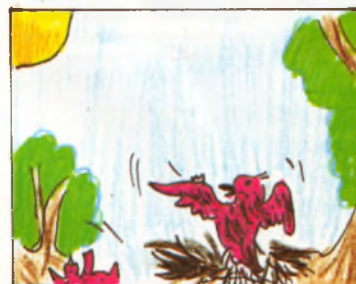
SZORGALMASAN ÜLTE A
TOJÁSOKAT. MÚLT AZ IÓÓ.

KIPATTANT AZ ELSŐ, MAJÓ
A MÁSODIK TOJÁS 'IS.

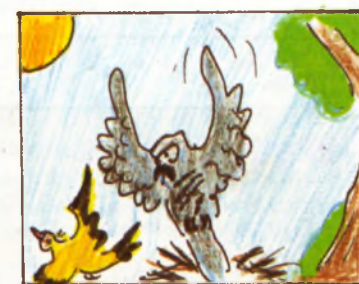
REGGELTŐL ESTIG ÉTETTE
'FIÓKAIT.'

AZ EGYIK KILÖKTE TÁRSÁT.

A RIGÓ FÖLNEVELTE, DE....

VÉGÜL A KAKUKKFIÓKA EL-
KERGETTE A RIGÓT.

Vége

Zöldikék

Nagy sürgés-forgás jellemző a hazánkban fészkelő madarakra. A nyár elején nem irigyelhetjük a madárszülőket, hiszen reggeltől estig hordják a táplálékot az örökké éhes fiókáknak, és ez bizony elég fárasztó elfoglaltság.

A veréb nagyságú pintyfélének, a zöldike (*Carduelis chloris*) is félig csupasz, pelyhes apróságával van elfoglalva. Elég gyakori madarunk, az egész ország területén találkozhatunk vele. A hím élénk színű, sárgászöld tollruhában pompázik, a tojó csak szerényebb, barnászöldben. Szárnyukon és farkukon a feltűnő, élénksárga szegély repülés közben különösen jól érvényesül. Csőrük elég erős és vaskos, ez táplálékukra is utal, ugyanis magevők. A fiatal madarak a tojóhoz hasonlítanak, de rajtuk még sötét foltos is található.

A zöldike a ligetes, bokrokkal, örökzöldekkel tarkított erdőszéleket, parkokat, kerteket kedveli. Csésze alakú fészket sűrű bokrok belsejében, elsősorban túlevelűekre építi. Fészkealapként apró ágacskákat, gyökereket, mohát és fűszálakat használ, majd a fiókák bölcsőjét, a fészkecsészét tollakkal, szőrrel finoman béleli. A tojó többnyire öt foltos tojást rak ide. A kotlást csak az anyamadár végzi, férjura viszont élelmet hoz neki. Az apróságoknak a kikeléstől a felcsepereedésen át a fészek elhagyásáig mindössze két hét elegendő. A szülők a fiókákat rovarokkal is etetik, fő táplálékuk azonban a különféle magvakból tevődik össze. Ősztől bogyókkal és gyümölcsökkel is kiegészíti étlapját.

A zöldikét egész évben megfigyelheted. Tavasszal a hímek csilingelő éneke és élénk színe segítheti a felismerést. Télen behúzódnak a kertekbe, és itt a madáretetőket is szívesen látogatják. Ekkor kölessel, kender- és napraforgómagokkal kedveskedhetsz nekik.

ÁRIK ISTVÁN

Zöldike tojó

Kicsinyeit etető zöldike hím

Zöldike fészek tojásokkal

Novák László felvételei

Nyertesek

A Süni januári számában közölt rejtvenyek megfejtése:

1/A betűkkel jelzett számjegyek összege: 10876

2/A szarka 1200 métert repült.

Könyvet nyert: Pálfi Villő Katalin (III. o.) Budapest.

Amfiteátrum u. 20. III.11. 1031; Farkas Dániel (IV. o.) Szolnok, Ady u. 20. VIII. 9. 5000; Naményi Péter (V. o.) Budapest, Szomolnok u. 8. 1034; Baji Gál Árpád (VI. o.) Gödöllő, János u. 8/b. 2100; Leinwetter Magdolna (VII. o.) Hegyeshalom, Aradi v. út 21. 9222.

Gratulálunk a nyerteseknek!

Milyen halak akadhatnak a svéd halász horgára? Írj legalább három Svédországban előforduló folyami halat, és három Balti-tengerben élőt is! Megfejtésedet július 20-ig nyílt postai levelezőlapon küldd be a Süni Szerkesztősége címére: Budapest, Angol utca 22. 1149.

A címloldalon: Zöld lombzsöcske Jan Vanek felvétele
A hátoldalon: Búbos vöcsök Novák László felvétele

Süni az OKK Dokumentációs Központ és Könyvtár, a TIT Budapesti Szervezete és a Göncöl Társaság folyóirata. Kiadja az Idegenforgalmi Propaganda és Kiadó Vállalat, az Idegenforgalmi Világszervezet — WTO — társult tagja. Felelős kiadó: Fazekas István vezérigazgató. Készítette: a Somogy Megyei Nyomdaipari Vállalat. Felelős vezető: Mike Ferenc igazgató. ISSN 0237-1154. Engedélyszám. III (IFJ) 41/1986. Terjeszti a Magyar Posta. Elfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalban, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlap Elfizetési és Lapellátási Irodában (HELIR Budapest XIII., Lehel u. 10/a, 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzetszámmal. Elfizetési díj fél évre 120 forint, egy évre 240 forint.

KÖVETKEZŐ SZÁMUNKBAN:

VÍZINÖVÉNYEK

DZSUNGEL A TENGERBEN

APRÓ RAGADOZÓK

A TUTAJFÉSZEK LAKÓJA

